

FAN, TA'LIM VA AMALIYOT INTEGRATSIYASI

Roziya Eshquvvatova

Samarqand Davlat Universiteti fransuz tili o'qituvchisi

XORIJIY TIL DARSLARIDA SO'Z BOYLIGINI OSHIRISH USULLARI

Annotatsiya. Mazkur maqolada fransuz tilini dastlab o'rganayotgan talabalar uchun darslarda foydalanish mumkin bo'lgan metod va usullar xususida so'z boradi. Bu usullarni qanday tarzda sodda va tezda o'zlashtirish mumkinligi misollar yordamida yoritilgan.

Kalit so'zlar. Usul, interfaol metod, kim chaqqon, farqlisini topish, analitik komponentlar, hissiy komponentlar, ijodiy komponentlar.

Аннотация. В этой статье обсуждаются методы и приемы, которые можно использовать в классе для начинающих. Примеры показывают, как быстро и легко освоить эти методы.

Ключевые слова. Метод, интерактивный метод, кто умен, найди разницу, аналитические компоненты, эмоциональные компоненты, творческие компоненты.

Hozirgi kunda fransuz tilini o'qitish jarayonida yoshlarda ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish muammosi alohida dolzarblik kasb etmoqda. Oliy ta'lim muassasalarida xorijiy tillarni o'qitishning zamonaviy sharoitida bu tarixiy, etnik, madaniy va ijtimoiy-pedagogik ahamiyatga ega bo'lgan muhim ilmiy muammodir. Talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, ta'lim va tarbiya tizimida fransuz tili darslaridan foydalanish tajribasini umumlashtirmasdan mumkin emas. Fransuz tili, uning rivojlanish tarixi, xalq madaniyati va kundalik hayotini o'rganish nafaqat talabalarning fransuz tilini o'rganishga

qaratilgan faoliyati, balki chet tilini o'qitishni ta'minlaydigan va oliy ta'lim talabalarining ijodiy qobiliyatlarini aniq hayotiy material bo'yicha rivojlantirish shartlaridan biri sifatida qaralishi kerak. Dastlab xorijiy tilni o'rganayotgan talabalarda ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish ijodiy fikrlashni rivojlantirishga va ayniqsa, shunga o'xshash narsalarga asoslangan komponentlar kabi:

Analitik komponentlar - shunga muvofiq, kontseptual va mantiqiy fikrlash - izchillik, harakatchanlik, selektivlik, assotsiativlik, aql, farqlash qobiliyati va hk.;

Hissiy komponentlar(hissiy - majoziy fikrlash): tasvirlarning yorqinligi, voqealarni, faktlarni, hodisalarni hissiy baholash va boshqalar.

Ijodiy komponentlar(vizual-samarali fikrlash): oqilona yechimlarni izlash, nostandart (individuallik, o'ziga xoslikning namoyon bo'lishi, stereotiplardan xalos bo'lish), natijani oldindan bilish qobiliyati, faoliyatdagi eng yaxshi bilim va ko'nikmalarni sintez qilish istagi, mumkin bo'lgan variantlardan eng maqbul yechimni tanlash va to'g'ri tanlovni asoslash qobiliyati.

Mening va hamkasblarimning darslarini tahlil qilib, quyidagi shartlarga e'tibor qaratsam, fransuz tili darslarida talabalarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish yanada samarali bo'ladi degan xulosaga keldim.

-kasbiy mahorat, malakaga ehtiyoj o'qituvchi;

- muassasaning yuqori moddiy-texnik bazasi va uslubiy va ijtimoiy-pedagogik xizmatlarning yaxshi o'zaro ta'siri.

- ta'lim muassasasida qulay psixologik mikroiklimning mavjudligi;

- ishonchli munosabatlar;

O'qituvchi talabalarga rahbarlik qilishi, har bir darsda ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga hissa qo'shishi kerak. Faqatgina maqsadga muvofiq mehnatsevarlik jarayonida ma'lum fazilatlarini shakllantirish va darsga qiziqishga erishish mumkin bo'ladi. Didaktik ishlarning xilma-xilligi talabalarda turli xil maqsadli munosabatlarni vujudga keltiradi, mustaqil ishlashga sarflanadigan vaqt ko'payadi. Mustaqil ishlash bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni egallash talabalarni ijodiy ishlarga o'rgatadi, ijodiy fikrlashni rivojlantiradi, ularni kasbiy faoliyat tizimida qo'llash uchun dastlabki shart-sharoitlarni yaratadi, og'zaki va yozma nutq qobiliyatini yaxshilaydi, fikrlarni, his-tuyg'ular va his-tuyg'ularni ifodalashga ustunlik beradi, shuningdek fikr yuritish qobiliyatiga ega bo'lishiga zamin yaratadi. Har xil vazifalardan qanchalik ko'p foydalanilsa, natijalar shunchalik samarali bo'ladi. Quyida darslarda foydalanilsa yaxshi samara beradigan bir nechta usullarni keltirib o'tamiz. Bu usullar oddiy tuyulishi mumkin, ammo darslarda foydalanilsa talabalarda og'zaki nutq ko'nikmasi rivojlanishiga turtki beradi.

1. men hozir fransuz tilida bir nechta so'zlarni o'qiyman, sizlar mana shu so'zlardan oxirgi so'zga mazmuniga mos so'z qo'shishingiz kerak bo'ladi. (Je vous lis les mots vous devez ajoutez un mot qui se srouve a la fin de mon liste.)

1. concombre, le cerise, la carotte, maison jolie.

2. grand, petit, belle, la table ronde.

3. blanc, rouge, noir, elephant gris.

4. cinq, six, sept, huit ans.

Ma'noviy jihatdan farqlisini toping. (Il ne faut pas quatrieme.)

1. lapin, coq, tigre, chien.

2. stylo, cahier, fourchette, livre.

3. tomate, carotte, cerise, concombre.

4. tigre, lion, elephant, poule.

5. bonbon chocolat, confiture, le chat.

Berilgan harflardan so'zlar hosil qiling. (Qui peut composer le plus vite un mot.)

1. o, l, y, s, t, ----- stylo

2. e, t, m, a, o, t, ----- tomate.

3. r, f, a, c, n, e, ----- France.

4. n, o, u, t, m, o ----- mouton.

5. n, b, n, o, b, o ----- bonbon.

6. m, o, m, p, e, r, l ----- pommier.

Mutaxassislar fikricha, tilni o'rganayotgan dastlabki bosqichdagi kishilar qiziqarli savol-javob, o'yin tarzidagi mashg'ulotlar orqali xorijiy til olamiga olib kirilishi, keyingi bosqichlarda chet tilidagi so'zlarni eshitish, gapirish, yozish va o'qish ko'nikmalarini egallay boshlashi zarur. Bu har bir chet tili fani o'qituvchisidan talabalarning fiziologik imkoniyatlari va psixologiyasini yaxshi bilish, mashg'ulotlarda yuksak pedagogik bilim va mahoratini ishga solgan holda, zamonaviy dars uslub va shakllarini amaliyotga tatbiq qilishni talab etadi.

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlab o'tish joizki, chet tilini o'qitishga qaratilgan interfaol darslarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o'rnini beqiyos. Shu bois, har bir darsda fransuz tilini o'qitishga oid audio va videomateriallar, multimedia vositalaridan unumli foydalanmoq zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Xoshimov O' Fransuz tili o'qitish metodikasi Toshkent, 2006.

2. Jalolov J., 2012. Cet tili tili o'qitish metodikasi Toshkent

3. Азизходжаева А.К. Педагогик технология Т. 2006.

4. Бузон Т. Интерактивные методы преподавания. Москва 1998

5. BESSE Henri, 2005. Méthodes et pratiques des manuels de langue, Didier.

6. BOYER, Henri, 1990. Nouvelle introduction à la didactique du français langue étrangère, CLE International.